TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 20744
Tarih : 22.10.2026

51816

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Akın GÜRLEK** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ayten KORDU
Tunceli Milletvekili

Yoksulluk nafakası, boşanma sonrasında yoksulluğa düşecek tarafın yaşamını sürdürebilmesini ve boşanmanın doğuracağı ekonomik eşitsizliğin giderilmesini amaçlayan bir sosyal hukuk mekanizmasıdır. Türk Medeni Kanunu'nun 175'inci maddesinde yer alan "süresiz olarak" ibaresinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesiyle birlikte, boşanma sonrasında ekonomik açıdan dezavantajlı durumda bulunan kişilerin, özellikle de kadınların, sosyal ve ekonomik haklarının geleceği bakımından önemli bir belirsizlik ortaya çıkmıştır.

Kadınların ev içi bakım ve yeniden üretim emeğinin büyük ölçüde karşılıksız kalması, çalışma hayatına katılımda karşılaştıkları yapısal engeller, ücret eşitsizliği, kayıt dışı istihdam, cinsiyetçi iş bölümü ve çocukların bakım sorumluluğunun ağırlıklı olarak kadınlar tarafından üstlenilmesi, boşanma sonrasında kadınların yoksullaşma riskini artıran başlıca etkenlerdir. Bu nedenle nafaka hakkının sadece boşanma sonrasında ortaya çıkan bireysel bir ekonomik ilişki olarak değil, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri bağlamında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Mevcut sistemde nafakanın her koşulda ve değiştirilemez biçimde ömür boyu devam ettiği yönündeki yaygın manipülasyonun aksine, kanun nafakanın tarafların ekonomik ve sosyal koşullarına göre değerlendirilmesine ve koşulların değişmesi hâlinde azaltılması veya kaldırılmasına imkân tanımaktadır. Bu nedenle nafaka sistemine ilişkin yapılacak değişikliklerin, münferit örnekler veya kamuoyundaki genellemeler üzerinden değil, ülke genelinde kadın yoksulluğunu net bir şekilde gösteren güncel ve kapsamlı istatistiki veriler üzerinden ele alınmalıdır.

Nafaka alanların ve ödeyenlerin sayısı, cinsiyet dağılımı, nafaka miktarları, tahsilat sorunları, kısa süreli evliliklere ilişkin gerçek veriler ve nafakanın kadınların yoksulluk düzeyleri üzerindeki etkisi ortaya konulmadan yapılacak süre sınırlamalarının, mevcut toplumsal ve ekonomik eşitsizlikleri kadınlar aleyhine daha fazla derinleştirme riski bulunmaktadır.

Bu çerçevede, kadınların boşanma sonrasında ekonomik bağımsızlıklarını kazanabilmelerini sağlayacak sosyal politikalar oluşturulmadan nafaka hakkının daraltılmasına yönelik adımların hangi verilere ve etki analizlerine dayandığının kamuoyunca bilinmesi önem taşımaktadır. Kadınların ekonomik ve sosyal haklarının geriye götürülmemesi, toplumsal cinsiyet eşitliğinin güçlendirilmesi ve yapılacak düzenlemelerin ulusal mevzuat ile Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası yükümlülükler çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda

1- Türkiye genelinde hâlihazırda yoksulluk nafakası alan kişi sayısı kaçtır? Bu kişilerin cinsiyet, yaş ve illere göre dağılımı nedir?

2- Son beş yılda hükmedilen yoksulluk nafakalarının ortalama, en düşük ve en yüksek tutarları yıllar itibarıyla ne olmuştur? Belirlenen nafaka miktarlarının güncel yaşam maliyetleri karşısındaki yeterliliğine ilişkin Bakanlığınızca herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?

3- Son beş yıl içerisinde hakkında yoksulluk nafakası kararı verilen kişilerin kaçının nafaka alacağını fiilen tahsil edemediğine ilişkin Bakanlığınızın elinde veri bulunmakta mıdır? Nafakanın tahsil edilememesinin başlıca nedenlerine ilişkin bir inceleme yapılmış mıdır?

4- Nafaka yükümlülüğünden kaçınmak amacıyla gelir gizleme, kayıt dışı çalışma, malvarlığını üçüncü kişilere devretme veya benzeri yöntemlere başvurulduğunun tespit edildiği dosya sayısı nedir? Bu konuda Bakanlığınızca hazırlanmış herhangi bir rapor veya istatistik bulunmakta mıdır?

5- Yoksulluk nafakasında "süresiz olarak" ibaresinin kaldırılmasının kadınların boşanma sonrası yoksulluk, istihdam ve sosyal güvenlik durumları üzerindeki muhtemel etkilerine ilişkin Bakanlığınızca bir sosyal, ekonomik veya toplumsal cinsiyet etki analizi yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nelerdir?

6- Nafaka hakkının süreyle sınırlandırılmasının, özellikle işgücüne katılımı düşük, düzenli geliri bulunmayan veya uzun süre bakım emeği nedeniyle çalışma hayatından uzak kalmış kadınların ekonomik bağımsızlıklarına etkisine ilişkin Bakanlığınızın yürüttüğü bir araştırma bulunmakta mıdır?

7- Yoksulluk nafakasının süresinin sınırlandırılması veya bu hakkın kapsamının daraltılmasına yönelik mevcut ya da planlanan düzenlemelerin, kadınların ekonomik ve sosyal haklarının korunması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmelerinden doğan yükümlülükleri bakımından herhangi bir hukuki uyum ve etki değerlendirmesi yapılmış mıdır? Yapıldıysa söz konusu değerlendirmelerin sonuçları nelerdir?